Deniz Evren

Kur’ân ve hadisler pek çok yerde göğün bir deniz olduğuna işaret ederler. Bahsettiğimiz âyetlere ve hadislere bakalım:

Mâtürîdî’nin İbn Abbâs’tan naklettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle demiştir: “Allah yakın göğün altında üç fersahlık bir deniz yaratmıştır. Bu deniz mevcün mekfûftur. Allah’ın emri ile havada durur. Ondan bir damla dahi düşmez. Denizlerin tamamı durgundur. Ancak bu deniz, bir ok hızında hareket eder. Havada paralel ve dengeli bir şekilde durur. Doğu ve batı arasında uzatılmış bir ip gibidir. Güneş, ay ve yıldızlar bu denizde yüzer.” [1]

Bu hadiste açık şekilde göğe deniz deniliyor, sonra Güneş’in yüzdüğü söyleniliyor yani bir denizin üzerinde yüzdüğünü, yine damladan bahsediliyor bu da denize bir atıftır. Farklı bir hadise geçelim: “Semâ, korunmuş-menedilmiş bir tavan ve kararlı-durgun bir dalgadır” [2]

Bu hadiste yine gök denize benzetiliyor dalga denilerek bahsediliyor. Yine Allah pek çok âyette gök cisimlerinin yüzdüğünü söylüyor. [3] Buna göre cisimler gök denizi üzerinde yüzüyor. Yine Allah göğün dalgalanışından bahsediyor. [4] Yine Allah Ârş’ın bir sıvı üzerinde olduğunu söyleyip göklerin ve yerin yaratılışından bahsediyor. [5] Buna göre evrenin bu sıvıyla bir bağlantısı olmalı. Bu bağlantı da muhtemelen şudur: Evren bu büyük sıvının bir parçasıdır buna göre bizim evrenimiz de bir sıvı gibidir. Ki evrenin bu sudan yaratıldığını destekleyen rivâyetler vardır. [6] Yine Allah bir âyette şöyle buyuruyor: Tûr 6. “Kaynayan denize;”

Bu âyetteki deniz bizim evren denizidir: “Abdurrezzâk, Saîd b. Mansûr, İbn Cerîr ve İbn Ebî Hâtim'in bildirdiğine göre Ali b. Ebî Tâlib: “Kaynatılmış denize” âyetini açıklarken: “Semâda Ârş'ın altında bulunan bir denizdir” demiştir.” [7]

Bu âyette evrenden bahsedildiğine başka bir delil de şöyledir: Tûr 2-9. “Açık sahifeler üzerine yazılı kitaba, beyt-i ma‘mûra, yükseltilmiş tavana, kaynayan denize andolsun ki, Rabbinin azabı mutlaka gerçekleşecektir; ona engel olabilecek yoktur! O gün gök öyle bir çalkalanıp dalgalanır,”

Âyetlere bakarsak her zaman kozmolojik şeylerden bahsediliyor. ‘Açık sahifelerden’ kasıt Levh-i Mahfûz’dur yani gökteki bir kitaptır, ‘beyt-i ma’mûr’dan kasıt gökteki Kâbe gibi bir evdir, ‘yükseltilmiş tavandan’ kasıt da Ârş’tır. [8] Yine son âyette de gökten bahsediliyor. Kozmolojiden bahseden bu kadar âyet arasında kaynatılmış normal bir denizin ne alakası vardır? Hem kaynatılmış deniz örneği var mı Dünya’da ki Allah var olan bir şey üzerine yemin ediyor? Son olarak, Allah burada o denize yemin ediyor sonrasında diyor ki: “Rabbinin azabı mutlaka gerçekleşecektir.”

Bu âyet Kıyâmet’in mutlaka gerçekleşeceğini söylüyor. Allah niye yemin eder? Bir şeyi bir şeye delil kılmak için. Yani Allah kaynatılmış denizi Kıyâmet’in delili olarak anlatıyor. Peki

normal bir kaynatılmış deniz nasıl Kıyâmet'in delili olabilir? Sonradan göğün deniz olmasının Kıyâmet ile ne alakası olduğunu anlatacağım.

Şimdi göğün deniz olmasının bilimsel izahına bakacağız. Wikipedia şöyle buyuruyor:

"Vakum (uzay boşluğu) bir okyanus gibi temsil edilebilir. Bu okyanusun yüzeyindeki dalgalanmalar da kuantum dalgalanmalarını temsil eder. Bütün ilk bakışta düz görünüyor, ancak daha yakından küçük dalgalanmalar görüyoruz. Üretilen dalgalar tüm olası dalga boylarına sahiptir. Bu nedenle bir vakum, 'sıfır noktası enerjisi' adı verilen atomik ölçekte fotonlardan dolayı belirli bir miktarda enerji içerir. Dalga benzetmesinde, bir parçacık ve bir karşı parçacıktan oluşan sanal bir çiftin kendiliğinden yaratılması, düz bir su kütlesi üzerinde bir dalga yaratmaya benzer. (Le vide serait comme un océan où les fluctuations seraient représentées par des vaguelettes à sa surface. L'ensemble apparait à première vue plat, mais de plus près nous voyons des petites fluctuations. Les ondes produites ont toutes les longueurs d'onde possibles. Le vide contient donc une certaine quantité d'énergie due à des photons à une échelle atomique appelée 'énergie du point zéro'. Dans l'analogie avec la vague, la création spontanée d'une paire virtuelle constituée d'une particule et d'une antiparticule serait un peu comme la création d'une vague d'onde sur une étendue d'eau calme et plate.)" [9]

Burada açık şekilde gök denize benzetiliyor. 'Bir okyanus', 'dalgalanmalar' ve 'düz bir su kütlesi' ifadeleri bunu gösterir. Yine Evrim Ağacı şöyle buyuruyor: "Fizik sahasında yapılan en güncel gözlemlere göre, doğanın temel yapı taşları, 'daha da küçük parçacıklar' değildir. Bunun yerine, tüm alana yayılmış, süreğen 'sıvı-benzeri' yapılardır. Biz, bu yapılara fizikte 'alanlar' demekteyiz." [10]

Bu denilene göre evren koca bir sıvı denizidir. Yine aynı makalede Evrim Ağacı şöyle buyuruyor: "İlke, 'uzay' dediğimiz şeyin, durgun olmak bir yana, sürekli olarak yaratılan ve yok edilen parçacıklar ve anti-parçacıklardan oluşan ve durmadan köpüren bir çorba gibi olduğunu belirtir." [10]

Bu pasaj hadisleri çok iyi tefsir ediyor. Allah 'dalga' diyerek kuantum dalgalanmalarına işaret etmektedir.

Evrim Ağacı'nın bu pasajında gök bir çorbaya benzetilmektedir. Bu da deniz benzetimini doğrular.

Yine Evrim Ağacı göğü çorbaya köpürmesinden de benzetmektedir. Bu da Tûr sûresindeki âyet ile bağdaşır. Nasıl çorba sıcak olduğu için kaynar ise, gök denizi de aynı şekilde kaynar. Kuantum dalgalanmaları bize açık şekilde bir şeyin kaynamasını hatırlatır. [11-2] Kozan Demircan kuantum köpükleri hakkında şöyle buyuruyor: "Boşlukta kaynar su gibi fokurdayan mikroskobik evren köpüklerini görelim." [13]

Aynı yazıda şöyle bir ifade geçiyor:

“Wheeler 1955 yılında yazdığı makalede, uzay-zamanın kuantum ölçeğinde kaynar su gibi kabarcıklanan, belirsiz ve köpüklü bir yapıya sahip olduğunu öne sürdü. Ancak, Wheeler için kuantum köpük sadece süslü bir benzetme değildir. Bu aynı zamanda, köpük değimiz şeyin anlık olarak var olup yok olan geçici mikro evren köpükleri olduğu anlamına geliyor.” [13]

Apaçık mucize. Kur’ân ile aynı ifadeler kullanılıyor. Bu kadar işaret tesadüf olabilir mi? Bu pasajda bunların boş benzetmeler olmadığı da söyleniliyor. Yine Mâtürîdî’nin hadisinde göğün ‘mevcün mevkûf’ olduğu söyleniliyor. Bu ifade ‘menedilmiş dalga’ anlamına gelir. Ki Peygamberimiz diğer hadisinde göğe ‘korunmuş-menedilmiş tavan’ diyor ve bir âyet göğün korunmuş bir tavan olduğunu bildiriyor. [14] Peki bu ne anlama gelir? Kuantum mekaniğinde dalga özelliklerinden en önemlisi; dalganın konum ve momentum bilgilerinin, belli bir sınıra kadar ölçülebilir olmasıdır. Dalga özelliklerinin daha fazlasını öğrenmemiz yasaklanmıştır (menedilmiştir). [15]

Yine Kozan şöyle buyurmaktadır:

“Elektron gibi parçacığın bu evrendeki bütün olası konumları, yönleri, enerjisi ve momentumunu belirleyen ve Schrödinger denklemiyle gösterilen olasılık dalgaları da kuantum alanları oluşturur. Öyle ki her parçacığın kendine eşlik eden bir olasılık dalgası vardır. Örneğin elektronun elektron dalgası var ve bu da elektron kuantum alanında yayılan dalgadadır. Nitekim kuantum alanları gitar teli gibi farklı frekanslarla, yani farklı enerjilerle titreşir ve buna salınmak deriz. Aslında bütün parçacıklar kendi kuantum alanlarındaki titreşimlerdir. Mesela elektron alanının titreşimi elektrondur ve bu böyle sürüp gider: Kuarklar, nötrinolar, gluonlar vb. hep kuantum alanı titreşimleridir ve kuantum alanları boş uzayı doldurur.” [16]

Okunduğu üzere evrendeki her parçacık bu denizin bir parçasını oluştur. Yine burada her kuantum alanındaki titreşimin belli bir frekansta titrediği söyleniliyor. Bu şunu ifade eder: Dalga mekaniğine göre, belirli bir enerji seviyesinde bulunan bir elektron ‘duran dalga’ gibi kabul edilir. Çekirdeğin etrafında sadece belirli dalgalar mevcut olabilir. Bunlara kararlı dalga veya duran dalga adı verilir. [17-8] Peki hadiste ne deniliyordu? ‘Duran-kararlı dalga’ deniliyordu. Böyle bir tesadüf olabilir mi?

Bu konuyu biraz daha detaylı açıklayalım: “Fizikte dalgalanmaya salınım, yani osilasyon deriz.” [18]

Salınım düzenli yani aynı frekanstaki dalgaları ifade eder: “Dalgalar titremez, salınım yapar ki bu aslında dalgaları oluşturan su moleküllerinin toplu halde düzenli titremesidir.” [18]

Bu da ‘kararlı dalga’ mânâsına gelir. Nitekim ‘kararlı dalgalar’ aynı frekanstaki dalgalardan oluşur: “Parçacıklar kuantum alanlarındaki titreşimlerdir. Kuantum alanları olasılık alanlarıdır. Farklı parçacıklar da kuantum alanlarındaki kendine özgü olasılık dalgalarıdır. Bu dalgalar bir parçacık olarak tanımlanacak frekans, genlik ve dalga boyunda titreştiğinde buna salınım deriz.” [18]

Burada vakum alanında bir dalganın belli bir frekansta dalgalanmasının bir parçacığın oluşmasına sebep olduğu söyleniliyor. Yani her parçacığın kendine özgü bir dalgalanma frekansı vardır:

“En basitinden, elektron dediğimiz olasılık dalgası saniyede 10 üzeri 20 kez salınım yapar. Nitekim bütün parçacıkların temel salınım frekansı vardır. Biz de parçacıkları birbirinden kendine özgü frekanslarıyla ayırırız. Ayrıca sadece kütlesi olan parçacıklar için zaman geçer ve salınım frekansı da parçacıkların kütlesiyle doğru orantılıdır. Öyle ki bir parçacık ne kadar ağırsa o kadar hızlı salınır.” [18]

Basitçe her dalga belli bir frekansta dalgalanarak bir parçacık oluşturur, belli bir frekansta dalgalanmak da ‘kararlı dalga’ tanımını ifade eder. Nitekim Wikipedia şöyle buyuruyor: “Duran dalga, aynı fiziksel ortamda, aynı frekansta ve aynı genlikte birkaç dalganın aynı anda zıt yönlerde yayılmasından kaynaklanan bir olgudur.” [19]

Yine hadiste gök bir tavana benzetilerek göğün düzlüğüne atıf yapılıyor ki gök düzdür. [20] Vakum alanı da Wikipedia’nın dediği gibi düz bir su kütlesi gibidir. Yine Mâtürîdî’nin hadisinde bahsettiğimiz denizin ok gibi hızlı olduğu söyleniliyor yani çok hızlı olduğu söyleniliyor. Ve gerçekten kuantum dalgalanmaları çok hızlı oluşup kaybolmaktadırlar. [21]

Son olarak, dediğim gibi Allah bu evren denizini Kıyâmet’e delil kılıyor. Peki bunların arasındaki bağlantı nedir? Kozan şöyle buyurmaktadır:

“Büyük patlamadan sonra evren çok sıcaktı ve bu yüksek sıcaklıkta Higgs kuantum alanının minimum enerjisi 0’dı. Buna gerçek vakum da deriz; ancak sıcaklık 1032 derecenin altına düşünce Higgs alanının enerjisi arttı. Pozitif enerjiye sahip olan Higgs alanı aniden büyüyerek tüm evreni sardı. Bu alanla etkileşime giren tüm parçacıkların da kütle kazanmasına sebep oldu. Dolayısıyla Higgs alanının bugünkü pozitif değerine sahte vakum diyoruz; çünkü bu değer sıfırdan büyüktür. Bunu da Meksika köylüsünün siperlikli şapkası sombrero gibi düşünün. Diğer tüm kuantum alanları şapkanın siperliğinde, en düşük enerji düzeyinde duruyor. Higgs alanının mevcut değerini gösteren top ise şapkanın tepesinde duruyor. Oysa şapkanın tepesi sivridir ve top kolayca kayıp çukura, yani siperliğe düşebilir. Siperliğe düşmesi de şart değildir. Şapkanın tepesinin kenarında, siperlikten biraz yukarıda takılı da kalabilir. Her durumda sahte vakumun değeri azalarak 0’a yaklaşacaktır. Top siperliğe düşerse sıfır olacaktır. O zaman bütün parçacıklar kütlesiz olacaktır. Bu da madde ve enerjiyi, yani bildiğimiz evreni yok edecektir. Sizi oluşturan bütün atomların parçalandığını, proton ve nötronlarından parçalandığını düşünün. Sizden geriye kalan kuarklar ve elektronların birbirinden ışık hızında uzaklaştığını hayal edin! Vakum bozunumu sahte vakum, yani minimum enerjisi sıfırdan büyük olan bir alanın değerinin aniden azalması veya çöküp sıfır olmasıdır.” [22]

Basitçe kuantum denizi evrenimizin aniden yok olmasına sebep olabileceği için bu deniz Kıyâmet’in delilidir.

Toparlarsak; Âyetler ve hadisler 10 şekilde vakum denizine işaret ediyor:

İlk olarak, gök denize benzetiliyor, vakum alanı da deniz gibidir.

İkinci olarak, bu deniz dalgaya benzetiliyor, vakum alanında pek çok dalgalanma vardır.

Üçüncü olarak, göğün kaynatılmış olduğu söyleniliyor, vakum alanı da kaynatılmış gibidir. Kaynatıldığı için de köpükler oluşur.

Dördüncü olarak, dalgaların menedilmiş olduğu söyleniliyor, kuantumdaki belirsizlik ilkesi yüzünden de vakum alanındaki dalgalanmaların konum ve momentum bilgileri, belli bir sınıra kadar ölçülebilir. Dalga özelliklerinin daha fazlasını öğrenmemiz yasaklanmıştır (menedilmiştir).

Beşinci olarak, dalgaların ok gibi hızlı oldukları yani çok hızlı oldukları söyleniliyor, vakum alanındaki salınımlar da çok hızlıdır. Mesela bir elektron saniyede 10 üzeri 20 kez salınım yapar.

Altıncı olarak, göğün tavan olduğu yani düz olduğu söyleniliyor, vakum alanı da düzdür.

Yedinci olarak, göğün deniz oluşunun Kıyâmet ile alakası olduğu söyleniliyor, vakum alanı da evreni yok edebileceği için Kıyâmet ile alakası vardır.

Sekizinci olarak, dalgaların kararlı olduğu yani belli bir frekansta dalgaların dalgalandığı söyleniliyor, vakum alanındaki dalgalar da belli frekanslarda dalgalanır. Her parçacığın dalgası belli bir frekansa sahiptir.

Dokuzuncu olarak, gök cisimlerinin bu deniz üzerinde yüzdüğü söyleniliyor, Güneş, Ay ve tüm cisimler gerçekten de vakum alanının üzerinde yüzerler.

Onuncu olarak, gök uzatılmış ipe benzetiliyor, vakum alanı olan şıfır noktası enerjisidir yani bu alandan aşağı bir alan olamaz. Bu yüzden bu alan çok incedir. Yani bir ip gibidir. [22]

On birinci olarak, vakum alanında da evren bükülüyor hatta uzay-zamanın kendisidir vakum alanı. Çok kütleli iki kara delik kütle çekim dalgalanmalarına sebep olabilir bu dalgalanmalar da uzay-zamanda olur. [21]

İddia I: Kuantum denizi kesin değildir. Bilimsel olarak yanlış olabilir.

Cevap: İlk olarak, gayrimüslimler işlerine geldiği gibi bilimi kabul ederler. Hassas ayar argümanına cevap verirken hiçbir şekilde kesin olmayan çoklu evren teorisini kullanırlar yine Âdem'in yaratılışına itiraz etmek için evrimde hala teori olan bilgileri kullanırlar ama kesin olarak sunarlar yine Yaratıcı'nın varlığını tasarım argümanı ile kanıtlarken itiraz olarak sicim teorisini kullanırlar. Bu apaçık bir iki yüzlülüktür.

İkinci olarak, kuantum denizi kesine yakın bir teoridir. Evrim Ağacı şöyle diyor:

"İşte bu yüzden Kuantum Alan Teorisi de, içinde barındırdığı teorilerin gücüne ve kapsamına bağlı olarak güç ve kapsama erişen bir teori konumundadır. Bu bakımdan, fiziğin en güçlü teorilerini barındırıyor olması, onu çok güçlü bir metateori konumuna yükseltmektedir; fakat

açıklayıcı gücünün nereye erişeceği veya artıp azalması gibi durumlar, ancak zaman içerisinde bu alt teorilerin gücü ve kapsamı değiştikçe belirlenecektir.” [10]

Evrim Ağacı burada kuantum denizinin sağlam teorilerle bağdaştığını ve kapsamlı olduğunu söylemektedir. Bu da onun ne kadar sağlam bir teori olduğunu gösterir. Yine Kozan şöyle buyuruyor:

“Kısacası evreni fizik yasalarıyla açıklamanın mümkün olmasını sağlıyor. Diğer yandan, süpersicim teorisinin holografik ilkeyle evreni açıklamasına da prensipte imkan veriyor. Nitekim 5 boyutlu bir anti-de Sitter uzayında negatif eğriye sahip bir evrenin at eyeri benzeri hiperbolik yüzeyini (uzayı) holografik ilke indirgemesiyle açıklayabiliyoruz. Diğer yandan evrenimizde uzayın eğriliği 1 olup uzay düzdür.” [22]

Burada da kuantum denizinin kapsamlığından örnekler veriliyor. Yine Kozan şöyle buyuruyor:

“Kuantum köpük aslında mikro evrenlerden oluşuyorsa biz de görelilikle kuantum fiziğini nihayet birleştiren bir kuantum kütle çekim kuramını oluşturabiliriz. Bu da tüm evreni ve diğer evrenleri, özetle varoluşun tamamını tek denklemle açıklayan nihai her şeyin teorisi olabilir. Öyle ki hem kuantum fiziği hem de görelilik kuramı, Heisenberg’in belirsizlik ilkesinden türeyen ve Planck ölçeğinden büyük mesafelerde ortaya çıkan türedi teorilerdir. Ezcümle, her şey kuantum köpükten oluşuyorsa, her şeyin teorisi de hem kuantumun hem de göreliliğin temelinde yatacaktır.” [13]

Kuantum alanları her şeyi açıklayabileceği için bu teorinin sağlamlığını çok fazla kuvvetlendirir. Yine kuantum alanları karanlık enerjinin yani evrenimizin genişlemesini sağlayan enerjinin nasıl oluştuğunu açıklar, ki bu çok önemli bir meselidir. [13, 23-4] Yine kuantum denizi sanal parçacıkların oluşumunu açıklıyor. Sanal parçacıkların da varlığı kesin gibidir. [25] Buna göre vakum alanının varlığı kesin olur. Yine kuantum alanı sahte vakum alanıdır.

İddia II: Kuantum alanı bir deniz değildir, bir alandır. Hem denizde kara delikler olmaz, deniz evren gibi hızlı genişlemez.

Cevap: Bir benzetmede zaten her şey bağdaşmaz o yüzden buna benzetme diyoruz. Vakum alanının deniz olduğunu bilim adamları da söylüyor ve yukarda gösterdiğim gibi bu boş bir benzetme değildir. Deniz nedir? Dalgalarla dolu katı olmayan bir yerdir. Peki vakum alanı katı mı? Hayır. Dalgalara sahip mi? Evet. Köpükler çıkıyor mu? Evet. Daha ne olsun o zaman? Bir lav denizinden bahsetsem ve birisi çöküp dese ki: “Denize bir kağıt atılsa ıslanır, yanmaz bu yüzden lav denizi yoktur.” Bu komik olur değil mi? Peki sunulan itirazın farkı nedir? Veya mesela ben bir kişiye ‘aslansın’ desem ve o kişi bana ‘sarı mıyım? Kuyruğum mu var? 4 ayak üzerinde mi yüzüyorum?’ dese, bu komik olur değil mi? İşte iddia da o derece komiktir.

İddia III: Evrenin sudan yaratıldığı pek çok mitolojide vardır.

Cevap: İlk olarak, pek çok mitolojide gökten önceki deniz anlatılıyor, ben ise burada evrenin deniz olduğunu ifade ettim.

İkinci olarak, hangi mitolojide Peygamberimiz gibi detay veriliyor? Hangi mitolojide gök kararlı dalgaya benzetiliyor? Kaynatılmış denize? Düz tavan?

Üçüncü olarak, Peygamberimizin kimseden bir şey kopyalamadığına dair pek çok delil vardır. [26]

Dördüncü olarak. tarih boyunca Peygamberler gelmiştir bu yüzden mitolojilerde olması doğaldır.

Beşinci olarak, Sümer efsanesine göre evrende ilk olarak Tanrıça Nammu adında büyük uçsuz bucaksız bir su vardı. Tanrıça o sudan büyük bir dağ çıkarıyor. Oğlu Hava Tanrısı Enlil, onu ikiye ayırıyor. [27] Peki İslam'da sudan büyük bir dağ mu çıkıyor? Allah bu dağı ikiye ayırarak mu evreni yaratıyor? Hayır. Hem bilimsel olarak vakum alanında dağ yoktur. Burada temsili anlatım olamayacağı açık nitekim dağ iki ayrıldı deniliyor. Kuantum dalgalanmasının bununla me alakası vardır? Yine Sümer mitolojisine göre Nammu'nun oğlu var. Ki kendisi yer altındaki tatlı sudur. [28] Bu inanışa göre tüm nehirler, tüm kaynaklar ve tüm göller ondan geliyormuş. [29] Yani burada açık şekilde normal sudan bahsediliyor. Kuantum denizi ile bir alaka yoktur. Yine Wikipedia şöyle buyuruyor:

"Apsû-Tiamat çifti daha sonra gök tanrısı Anu'dan başlayarak büyük Mezopotamya tanrılarını yaratır. Sonra Apsu, soyundan gelenlerin faaliyeti karşısında bunalır ve onu yok etmeye karar verir. Tiamat (tuzlu su Tanrısı) daha sonra projesine karşı çıkar, ancak onu durdurmaz. Ea'ya (Enki) yenilir. Tiamat daha sonra onun intikamını almaya karar verir. Bu amaçla birkaç yaratık yaratır ve bunların başında aynı zamanda sevgilisi olan Qingu'yu yerleştirir. Tanrılar, Ea'nın oğlu Marduk'u onlarla yüzleşmesi için gönderir. Onları yener, sonra Tiamat ile yüzleşir. O, Marduk tarafından yenilir. Daha sonra vücudunu iki parçaya böler ve ilk parçayı Gökyüzü'nü şekillendirmek için, ikinci parçayı ise Dünya'nın yüzeyini şekillendirmek için kullanır; Böylece göğüslerinin dağları oluşturduğu ve gözlerinden Dicle ve Fırat'ın sularının aktığı söylenir." [29]

Buradan da normal sudan bahsedildiğini görebiliriz. Tiamat'ın tuzlu su olması bunu gösterir. Bir de gözlerinden iki nehrin akması bunu onaylar.

Altıncı olarak, Okyanusya mitolojisinde Yaratıcı tanrı Tangaroa deniz tanrısı ve balıkların, deniz canlılarının ve sürüngenlerin atası sayılırdı; dolayısıyla Okyanusya halkları yaşamın temelini onun attığına inanırdı. [30] Burada Tanrı ile balıklar arasındaki bağlantıdan normal sudan bahsedildiğini görürüz.

Yedinci olarak, Türk mitolojisinde bu şöyle geçer:

"Dünya bir deniz idi ne gök vardı ne bir yer, Uçsuz bucaksız sonsuz, sular içindeydi her yer! Tanrı Ülgen uçuyor, yoktu bir yer konacak, Uçuyor arıyordu, katı bir yer, bir bucak. Kutsal bir ilham ile nasılsa gönlü doldu, Kayıptan gelen bu ün, ona bir çare buldu. Göklerden gelen bir

ses, Ülgen'e buyruk verdi: -Tut önündeki şeyi, hemen yakala! Dedi. Ülgen bu emre uydu, uzattı ellerini, İçinden tekrarladı, Semanın sözlerini. Denizden çıkan bir taş, fırladı çıktı yüze, Hemen taşı tuttu, bindi taşın üstüne! Artık Ülgen memnundu, rahatı bulmuş idi, Üzerinde duracak bir yeri olmuş idi. Göklerin emri ile bulunca Ülgen durak, Artık vakti gelmişti, gökleri yaratacak! Ülgen hep düşünmüştü, ta göklere bakarak: -Bir dünya istiyorum, bir soyla yaratayım! Bu dünya nasıl olsun, ne boyla yaratayım! Bunun çaresi nedir, ne yolla yaratayım! Bir Ak-Ana (Ak-Ene) var idi, yaşardı su içinde, Ülgen'e şöyle dedi, göründü su yüzünde: -Yaratmak istiyorsan, sen de bir şeyler Ülgen, Yaratıcı olarak, şu kutsal sözü öğren! De ki hep 'Yaptım oldu!' başka bir şey söyleme! Hele yaratır iken 'Yaptım olmadı' deme! Ak-Ana bunu dedi, sonra kayboluverdi, Denize dalıp gitti, bilinmez oluverdi. Ülgen'in kulağından bu buyruk hiç çıkmadı, İnsana bu öğüdü iletmekten bıkmadı: -Dinleyin, ey insanlar! 'Var'a yok demeyiniz! Varlığa yok deyip de, yok olup gitmeyiniz!' Ülgen yere bakarak '-Yaratılsın yer!' demiş. Bu istek üzerine, denizden yer türemiş. Ülgen göğe bakarak: '-Yaratılsın gök!' demiş. Bu buyruk üzerine, üstünü gök bezemiş! Tanrı Ülgen durmamış, ayrıca vermiş salık, Bu dünyanın yanına, yaratılmış üç balık. Bu büyük balıkların, üstüne dünya konmuş, Balıklar çok büyükmüş, dünyaya destek olmuş. Dünyanın yanlarına, iki de balık konmuş, Dünya gezer olmamış, bir yerde kalıp donmuş. Bir başka balık ise, yere gerilmiş imiş, Kapkaranlık kuzeye, başı çevrilmiş imiş. Ortadaki balığın başı tam kuzeydeymiş, Tufan hemen başlarmış, yönü az değişseymiş. Onun başı her zaman, tam yönle durmalıymış, Bu yön hiç değişmeden, kuzeyde olmalıymış. Onun başı az düşse, tufanlar başlar imiş, Tufanla taşan sular, dünyayı kaplar imiş. Başı zincirler ile, bu yüzden bağlanmıştı, Başın oynamaması, bu yolla sağlanmıştı. Zincirler bağlanmışmış, ortadaki direğe, Balık ne olur ne olmaz, kımıldamasın diye!" [31]

Böyle bir anlatım İslam'ın neresinde var? Peygamber böyle efsanelerden bilimsel şeyler mi anlatıyordu? Nasıl böyle efsanelerden böyle şeyler alarak davasını riske atabilir? Kim yapar bunu? Hem burada da balıktan bahsediliyor yani bizim bildiğimiz denizlere benzetiliyor, ki bunun kuantum denizi ile alakası yoktur. Hem Dünya bir balığın üzerinde olup, sabit durmak için balıklardan destek almıyor. Yine Ülgen'in bir taşın üzerine oturmasından bahsediliyor. Bu bize normal bir denizdeki olayı hatırlatır yani bir kişinin denizin ortasındaki bir kayanın üzerine oturmasını. Yine Dünya'nın bahsedilen suya batmasının tufana sebep olduğu söyleniliyor. Buna göre burada normal sudan bahsediliyor. Kuantum denizinden değil. Hem Dünya suyun içine batamaz nitekim vakum alanının derinliği yoktur.

Başka bir Türk mitinden olayda şöyle bir detay var:

"Kişi artık uçamadığı için, Kayra Kan yeri yaratmak istedi, bunun için kişiye, suya dalarak derinliklerden toprak çıkarmasını söyledi ve bu toprağı suyun üzerine serpti. Kişi, sudan toprak çıkarırken kendisi için gizlice bir arazi yapmak amacıyla toprağın bir parçasını ağzında sakladı." [31]

Burada suyun altında toprağın olduğu söyleniliyor. Fakat kuantum denizinin altında böyle bir şey yoktur. Ve alınan toprak ile yer oluşmadı. Kuantum dalgalanması ile evren oluştu. Burada açık şekilde normal bir denizden bahsediliyor. Kuantum denizinden bahsedilmediği

açık. Hem dediğim gibi 'Şeytan' (kişi) vakum denizinin altına gidemez nitekim vakum alanının derinliği yoktur.

Sekizinci olarak, Japon mitolojisinde maddenin ilk ve karışık hali kaos kavramıyla başlar. Tanrı İzanagi ve İzanami bir gün gök köprüsü üzerinde mızraklarını okyanusa indirmişler ve mızraklarının ucundan düşen damlalar okyanusta katılaşarak Japon adalarından birini teşkil etmiştir. [33]

Kuantum denizinden damlalar düşmez. Mızrağın üzerinde su kalmaz. Ve burada mızrağın suyun içine geçirildiği söyleniliyor. Bu vakum denizi için geçerli olamaz nitekim vakum alanının altında bir alan yoktur, bu yüzden vakum alanına mızrak geçirilemez. Yani vakum alanının derinliği yoktur.

Dokuzuncu olarak, Kuzey Avrupa ülkelerinin yaratılış mitolojilerinde ise suyun yaratılıştaki yeri sadece maddi ve şeklî planda kalmayıp 'kader' ve 'bilgelik' konularına da uzanır. Dünya, Yggdrasil adlı kozmik bir ağacın gölgesindedir. Gök kubbeyi desteklediğine inanılan bu ağaç, İskandinavlara görę her gün kendisiṇde Tanrılar meclisinin , toplandığı bir dişbudak ağacıdır. Bu ağacın kökleri üç Dünya'ya da uzanmaktadır. Bu ağacın dibinden pek çok kaynaklar fışkırır: Urdhr kaderin kaynağı; Mimir bilgeliğin kaynağı; Hvergelmir ise yeryüzüne ait nehirilerin kaynağıdır. Ağacın kabuğundan ise hayat verici aur sıvısı akar. [34]

Kuantum denizinin bununla alakası yoktur. Kuantum denizinden hiçbir şey akmaz. Yeryüzünün nehir kaynağı da kuantum denizi değildir. Yani dolaylı yoldan kaynağıdır fakat burada bir su akıntısından bahsedildiği açık.

Onuncu olarak, Tötonlar ve Cermenler'in yaratılışla ilgili mitolojileri İskandinav halklarının yaratılış efsanelerine büyük benzerlikler gösterir. Onlara göre zamanın başlangıcında ne kum, ne de buzlu dalgalar vardı. Ne yeryüzü, ne de onu örten gök kubbe vardı. Hiçbir yerde çayır çimen yoktu. Sadece her tarafı kaplayan dipsiz bir boşluk vardı. Fakat deniz yaratılmadan uzun zaman önce bir bulut Dünya'sı olan Niflheim'in ortasında Hvergelmir kaynağı ortaya çıktı ki, ondan buzlu sularıyla oniki nehir çıkıyordu. Güneyde ise 'Muspelsheim adındaki ateş ülkesi bulunuyordu. Oradan da suları bir miktar,zehirli olan, yavaş yavaş yoğunlaşan' ve sonunda kap katı olan nehirler akıyordu. Kuzeyden gelen buz ile bu ilk tabakanın temas etmesi üzerine uçurumu kısmen doldurmuş olan kalın donmuş kırağı tabakalarıyla kaplandı: Fakat güneyden esen sıcak hava buzu eritmeye başladı; işte bu sıcak damlalardan insan şeklinde bir dev meydana geldi. Yaratılmış varlıkların ilki Ymir'dir. Ymir bütün devlerin babası oldu. O, bir keresinde uyurken tamamıyla ter içinde kaldı. Bu sırada sol kolunun altında, kendisi gibi bir dev olan bir kadın ve bir erkek doğdu. Aynı esnada erimeye devam eden buz Audumla adında bir inek meydana getirdi ve bu inek o devleri emzirdi. Ymir susuzluğunu onun memelerinden akan dört süt ırmağıyla giderirdi. İnek tuzlu buzḷarı yalayarak beslenirdi. Onun buzu yalaması sırasında sıcak dilinin altında buz eriyordu. Yine bir gün inek buzu yalarken Buri adındaki bir yaratığın önce saçlarını, sonra başını, sonra da bütün bedenini ortaya çıkardı. Buri'nin Bor adında bir oğlu vardı. O, devlerin birisinin kızıyla evlendi. Vestla adındaki bư kadınla evliliklerinden Odin, Vili ve Vé adında üç tanrı meydana geldi. Dev ırkının bu üç oğlu hemen devlere karşı bir mücadeleye

girişti ve bu mücadele dev ırkının yok olmasıyla bitti. Odin, Vili ve Vé ilk önce yaşlı Ymir'i öldürdüler. Onun bedeninden o kadar çok kan aktı ki dipsiz uçurum onunla doldu ve onun içinde diğer büyün devler boğuldular. (Burada bir çeşit tufan simgesi yer almış gözükmektedir.) Ancak Bergelmir adındaki bir dev karısıyla birlikte bir kayığa binerek kaçmayı başardı. Devlerin soyu yeniden onlardan türedi. Bu arada Bor'un oğulları Ymir'in hareketsiz duran cesedini denizden çıkardılar ve ondan Midgard adını verdikleri yer teşekkül etti. Bu yer, Niflheim ile Muspelheim arasında orta yerde bulunuyordu. Ymir'in etleri toprakları, kanı ise engin denizleri oluşturdu. Tanrılar, onun kemiklerinden dağları, saçlarından ise ağaçları yaratmıştı. Onun kafatasını alıp, dört sütun üstüne koyarak gök kubbeyi meydana getirdiler. [34]

Burada da tamamen mitolojik bir anlatım var. Pek çok bilimsel hata var. Kuantum denizi buzlu sudan oluşan 12 nehir kaynağı değildir. Bu deniz zehirli değildir. Bu deniz donmaz. Kuantum denizi ne tuzludur ne de tatlı. Kuantum denizinde birisini boğamazsınız. Bu kadar çok fark varken hala kopya mı diyeceksiniz?

On birinci olarak, eski İran dinlerinden Mazdeizm'in kozmogonisi içinde de su ile ilgili anlatımlar önemli bir yer tutar. Mazdeizm'e göre evren kristal gökten insanlara varıncaya kadar altı safhada yaratılmıştır. Arzın merkezinde Hara dağı ve yerin bütünüyle etrafında Harburz dağları vardır. İnsanlar yeryüzünün yedi bölümümün sadece birisinde (Khavaniratha'da) otururlar. Onun güneyinde Hara'dan akan sular Vurukasha denizini teşkil eder. Bu denizin ortasında göksel cevher (kristal)den meydana gelmiş bir dağ vardır, onun üzerinde de bütün ağaçların ilk örnekleri ve aynı şekilde Ölümsüzlük Ağacı veya Beyaz Haoma vardır. Vurukasha nehrinden ayrılan iki nehir, Khwaniratha'ya batıda ve doğuda sınır çizerler. Arilerin yaşadıkları yer, yeryüzünün merkezidir ve onun tam ortasında Harabareza dağı durur. Ahura Mazda Dünya yaratıklarından olarak ilk önce gökyüzünü ve Dünya'nın ışığını yarattı. İkinci olarak suyu; üçüncü olarak yeri; dördüncü olarak bitkileri; beşinci olarak hayvanları; altıncı olarak da insanlığı yarattı." [35]

Burada da normal sudan bahsediliyor. Kuantum denizi nehir oluşturmaz. Son olarak da İslam'da gök denizdir. Deniz gökten farklı bir şey olup sonradan yaratılmadı.

On ikinci olarak, Asya kıtasında ve hatta Kuzey Amerika kıtasında da suya dalma şeklinde pek çok örneğine rastlanılan menşe mitleri mevcuttur. Bu mitlerde varlıkların isimleri farklı olsa bile olay hep aynı şekilde gelişmekte ve yaratılış benzer şekillerde tamamlanmaktadır. Örnek verecek olursak, Yeniseyliler Yaratıcı'ya sadece bir kuşun yardım ettiğini kabul etmektedirler: Başlangıçta her yer su ile kaplı idi ve Güçlü Şaman Doh kuğuların, kırmızı boğazların, kutup, karabataklarının ve diğer su kuşlarının refakatinde uçuyordu. O, dinlenecek her hangi bir yer bulamadığı için kırmızı boğazdan dalıp denizin tabanından bir parça toprak getirmesini istedi. Kuş iki kere teşebbüste bulundu ancak üçüncü teşebbüsünde gagasında birazcık balçık getirme başarısını gösterebildi. Doh ondan dalgaların üstünde bir ada yarattı. Lebed Tatarları da, Tanrı'nın her yeri su kaplamışken nasıl bir beyaz kuğuya toprak getirttiğini anlatırlar. Tanrı beyaz kuğunun getirmiş olduğu balçığı denizin yüzeyine üfler ve böylece yavaş yavaş yeryüzü teşekkül eder. Ancak şeytan yerin

şeklini bozar. Kuzey Amcrika yerlileri arasında anlatılan bu mitos Asya kıtasında da oldukça yaygın olarak bulunmaktadır. [37]

Daha önce yerin altından toprak anlamanın yanlış olduğunu anlatmıştım. Burada şöyle bir ek yapayım: Dalgaların üzerinde bir ada (yani Dünya) yaratılmadı. Tekillik var oldu ve evren enflasyon ile genişledi. Vakum alanının içine de dalınamaz nitekim vakum alanının derinliği yoktur.

On üçüncü olarak, Orta Asya varyantı ile karşılaştırılınca aynı efsanenin Slav versiyonunụn (ve güney-doğu Avrupa versiyonu) Tanrı-Şeytan' düalimzini vurguladığı görülmektedir. [38] Yani az önceki sayılan hatalar, Slav mitolojisi için de geçerlidir.

On dördüncü olarak, yaratılış mitinde denizden bahsediliyor:

“Başlangıçta Eurynome, Her Şeyin Tanrıçası, Khaos'tan çırılçıplak ortaya çıktığında, ayaklarını basacak sağlam bir yer bulamadığından gökyüzünü denizden ayırdı ve dalgalar üzerinde bir başına dans etmeye başladı. Dans ederek güneye doğru gitti ve ardından hareket etmeye başlayan rüzgar, yaradılışı başlatmaya vesile olacak yeni ve farklı bir görünüm aldı. Eurynome etrafta gezinirken, bu kuzey rüzgarını yakaladı, elleriyle ovaladı ve aniden onun büyük yılan Ophion olduğunu fark etti! Eurynome, şehvete kapılan Ophion o kutsal kol ve bacaklara dolanarak, onunla birleşmeyi arzulayana kadar ısınmak için çılgınca dans etti. Böylece Boreas olarak da bilinen Kuzey Rüzgarı'na bereket atfedildi; kısrakların arkalarını rüzgara dönerek aygırların yardımı olmaksızın yavrulamaları bundandır. Eurynome de bu şekilde gebe kalmıştır. Daha sonra Eurynome bir güvercin kılığına girerek dalgalar üzerinde kuluçkaya yattı ve tam bu sırada ‘Evrensel Yumurta’yı bıraktı. Tanrıça'nın isteğiyle çatlayıp ikiye ayrılana dek yumurtanın etrafında yedi kez dolandı. Parçalanan yumurtadan çocukları yani var olan her şey ortaya çıktı: Güneş, Ay, gezegenler, yıldızlar, yaşayan canlıları, bitkileri, hayvan sürüleri, ağaçları, dağları ve nehirleriyle birlikte yeryüzü.” [37]

Burada evren bir kuantum dalgalanmasından değil, bir tanrının gebe kalması sonucu ortaya çıkıyor. Bu mitte de denizden bahsediliyor fakat bu mitte de kuantum denizinden bahsedilmiyor. Bunu şöyle açıklayayım: Yunan mitolojisinde Eurynome’un babası Oceanos’tur. Oceanos bildiğimiz normal deniz Tanrı’sından farkı yok. Oceanos’un vazosu vardır ve o vazosundan denizler, nehirler ve çeşmeler akar. Yani kendisinin her gün içtiğimiz su ile alakası vardır. Buna göre Eurynome’un bulunduğu deniz de normal bir denizdi. Yine Eurynome’un kardeşleri nehirlerin Tanrılarıdır. [38] Kuantum denizinin nehirler ile alakası yoktur.

On beşinci olarak, Eski Mısırlılar'a göre evren üç katlı bir yapı oluşturmaktaydı: Gök, yer ve yeraltı. Ancak gök, yeryüzündeki okyanusa benzer bir okyanus olarak mülâhaza edilmiştir: Güneş, Ay ve yıldızların geçe ve gündüz gemiler içinde, bu okyanusta yolculuk yaptığına inanılır, yeryüzünün. ise düz olduğu ve bir okyanusun içinde yüzdüğü kabul edilirdi. Ayrıca yeraltında, ölüler Dünya’sında ise bir gece okyanusu bulunduğu farzedilirdi: Böylece Güneş gündüzün gökteki okyanusta; geceleyin ise geçe okyanusunda yol alarak doğu taraftan yeniden doğmaya hazırlanıyor olarak bilinirdi. Mısır jeolojisinde suyun önemini görenlere

göre her şey ilk (aslî) sudan ortaya çıkmıştır. Piramit metinlerinde, ‘insanlar ve tanrılar yok iken, ölüm mevcut değil iken’, ezelî kaos okyaṇusunda karalar ve sular meydana geldi’ deniliyor. Dünya’nın pek çok yerindeki insanların mitolojilerinde olduğu gibi burada da kozmogoni ilk sularda bir toprağın zuhuruyla başlar. Bu ilk yerin gözükmesi aynı zamanda ışığın, hayatın ve bilincin zuhurunu ifade eder. Eski Mısır Kozmogonisinde Nun (veya Nu) ilk (aslî) okyanus, yani kaostur. Yaratılıştan önce bütün nesne ve varlıkların tohumları onun içinde bulunmaktaydı. [39] Antik Mısır yaratılış açıklamalarında, Nun’un sularından esas toprak yığınları ortaya çıkar. [40] Yine şu anki nehirler ve göllerin kaynağının Nun olduğu söyleniliyor. [41]

Bu mitolojide gök denize benzetiliyor. Fakat hiçbir şekilde Kur’ân gibi detay verilmiyor. Hem kuantum denizinden toprak yığınları çıkmaz. Bir de kuantum denizinden nehirler akmaz. Yine Nun’un çocukları bulut Tanrısı ve hava Tanrısıdır. [42] Yani hepsinin bildiğimiz su ile bağlantısı var buna göre Nun da bildiğimizi suyu temsil ediyor.

Bu kadar mitoloji Kur’ân’ın çalıntı olmadığını göstermek için yeterlidir. Peygamberimiz gibi detaylı anlatan hiç kimse yok. Tüm mitolojilerde efsanevi şeyler var. Peygamberimiz böyle efsanelerden nasıl doğruyu çıkartma imkanı olabilir? Hem kozmogoni hakkında iyice araştırmalar yapmış biri Kur’ân’ın mitolojilerden tamamen farklı olduğunu görür.

İddia IV: Tevrat’a göre evrenimiz dışında su vardır. Gök de bu suların düşmemesini engelleyen bir cisimdir. Bunun deliller şöyledir:

“Tanrı, “Işık olsun” diye buyurdu ve ışık oldu. 4 Tanrı ışığın iyi olduğunu gördü ve onu karanlıktan ayırdı. Işığa “Gündüz”, karanlığa “Gece” adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ilk gün oluştu. Tanrı, “Suların ortasında bir kubbe olsun, suları birbirinden ayırsın” diye buyurdu. Ve öyle oldu. Tanrı gök kubbeyi yarattı. Kubbenin altındaki suları üstündeki sulardan ayırdı. Kubbeye “Gök” adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ikinci gün oluştu. Tanrı, “Göğün altındaki sular bir yere toplansın, kuru toprak görünsün” diye buyurdu ve öyle oldu. Kuru alana “Kara”, toplanan sulara “Deniz” adını verdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü.” [43]

Görüldüğü gibi Tanrı suların ortasında göğü yaratıyor. Yine Nûh tufanı olduğunda Tanrı gök kapılarını açıp, o suların yağmasını sağlıyor: “Nuh altı yüz yaşındayken, o yılın ikinci ayının on yedinci günü enginlerin bütün kaynakları fışkırdı, göklerin kapakları açıldı.” [44]

Cevap: İlk olarak, Peygamberimiz Tevrat’ı kopyalamamıştır. [26]

İkinci olarak, Tevrat Kur’ân’daki pek çok detayı vermiyor.

Üçüncü olarak, bu âyetlerde göklerin değil, göğün dışının deniz olduğu söyleniliyor ki bu Kur’ân’ın anlattığı ile alakasızdır.

Dördüncü olarak, göğün suları yeryüzüne düşmemesi için tutması için gök kubbe şeklinde olmalıdır fakat Kur’ân’a göre evrenimiz düzdür.

Beşinci olarak, bu olay Yaratılış hikayesinde geçiyor. Peygamberimiz burada yazılanlardan çok farklı şeyler söylüyor, bu hikayeden hiçbir bilimsel hatayı almıyor. [45]

Altıncı olarak, Yaratılış kitabındaki âyetlere bakarsak normal sulardan bahsedildiğini görürüz. Âyetlerden denizlerin toplanıp karanın görünür hale geldiğini ve kalan suların denizi oluşturduğunu çıkartıyoruz. Buna göre 'engin deniz' dite bahsedilen şey, normal bir denizdir.

Yedinci olarak, göklerden gelen suyun tufana sebep olduğu söyleniliyor. Yani yağmur yağdığından bahsediliyor. Peki kuantum denizi yağmur gibi yağar mı? Su moleküllerinden mi oluşur? Hayır.

Sekizinci olarak, diyelim ki Kur'ân'da anlatılan Tevrat'ta var. Hatta diyelim ki Tevrat da mitolojilerden çalıntı. Peki bu kadar bilgiyi kim bilgi? İlla biri bilmiş olmalı. Bu Peygamberliğin varlığına delildir.

Kaynaklar:

1. Mâtürîdî, Teʾvîlâtü'l-Kurʾân, VII, 343.

2. Tirmizî,Es-Sünen, Tefsîr, Hadîd sûresi, 1; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/370; el-Mubârekfûrî, Tuhfetü'l-Ahvezî, 3352; el-Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 8/132; Hâkim, el-Müstedrek, 11/378.

3. Enbiyâ, 21/33; Yâsîn, 36/40; Tekvîr, 81/16.

4. Tûr, 52/9.

5. Hûd, 11/7.

6. Kurtûbî, Câmiʿli-ahkâmi'l-Kurʾân, Bakara, 2/29.

7. Es-Süyûtî, ed-Durru'l-Mensûr, Tûr, 52/6 tefsiri; Fahrüddin er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, Tûr, 52/6 tefsiri.

8. İbnü'l-Cevzî, Zadü'l-Mesir fi İlmi't-Tefsir, Tûr, 52/2-5 tefsiri.

9. Fransızca bildiğim için yazılanın mânâsını aktardım: https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Fluctuation_quantique

10. https://evrimagaci.org/kuantum-alan-teorisi-nedir-kuantum-alanlar-butunlesik-bir-fizik-teorisini-dogurabilir-mi-9955/amp

11. https://thumbor.forbes.com/thumbor/960x0/https%3A%2F%2Fblogs-images.forbes.com%2Fstartswithabang%2Ffiles%2F2017%2F07%2Fquantum_ill-1200x573.jpg

12. https://rationalisingtheuniverse-files-wordpress-com.cdn.ampproject.org/i/s/rationalisingtheuniverse.files.wordpress.com/2018/03/quantum_fluctuation_500x300.jpg

13. https://khosann.com/kuantum-kopuk-mikro-evrenlerden-mi-olusuyor/?amp

14. Enbiyâ, 21/32.

15. https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Belirsizlik_ilkesi

16. https://khosann.com/hicligin-fizigi-sifir-noktasi-enerjisi-nedir/?amp

17. https://slideplayer.biz.tr/slide/2805285/

18. Belirttiğim linkte kuantum alanlarının salınım yani düzenli dalgalara sebep olduğu söyleniliyor, buna göre hadisteki 'durgun dalga' anlatılmış olunur: https://khosann.com/kuantum-parcaciklari-nasil-salinir-ve-titresir/?amp

19. https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Onde_stationnaire

20. https://www.space.com/amp/34928-the-universe-is-flat-now-what.html

21. https://khosann.com/kuantum-parcaciklari-nasil-salinir-ve-titresir/

22. https://khosann.com/vakum-bozunumu-evreni-nasil-yok-eder/?amp

23. https://evrimagaci.org/karanlik-enerji-nedir-karanlik-enerjinin-ne-oldugunu-neden-hala-bilmiyoruz-9629/amp

24. https://www.space.com/amp/25238-dark-energy-quantum-vacuum-theory.html

25. https://khosann.com/sanal-parcaciklar-gercek-mi-yoksa-matematiksel-mi/

26. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/09/kuran-kopya-m.html

27. Muazzez İlmiye Çığ, Kur'ân, İncil ve Tevrat'ın Sümer'deki Kökeni, s. 40.

28. https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Nammu

29. https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Apsû

30. NTV Yayınları, Mitoloji, s. 457.

31. Murat Kahraman, Türk Mitolojisinde Temel İnançlar (Kozmogoni, Astroloji, Renkler), 2020, s. 26-8. [İnternetten okuma için: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=_F5QEpayDXGqGZlp9XiFtJlNa-aaTm3V3KD2QR_AgadbN0Ek7PyYaOoaFlpmv7Go]

32. Murat Kahraman, a.y., s. 24.

33. Huzeyfe Sayım, Dinlerde Kozmogoni ve Yaratılış Açısından Suyun Değeri, 1 Ocak, 1996, s. 3. [İnternetten okuma için: https://dergipark.org.tr/tr/pub/eruifd/issue/5975/79410]

34. Huzeyfe Sayım, a.y., s. 4.

35. Huzeyfe Sayım, a.y., s. 5.

36. Huzeyfe Sayım, a.y., s. 6.

37. https://www.cairn.info/fonction-de-l-image-dans-l-appareil-psychique--2749202566-page-9.htm

38. https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Océan_(mythologie)

39. Huzeyfe Sayım, a.y., s. 2-3.

40. https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Nun_(mitoloji)

41. https://www.universalis.fr/encyclopedie/noun/

42. https://www.egyptos.net/egyptos/dieux/dieux_mythe.php

43. Yaratılış, 1/3-10.

44. Tekvîn, 7/11.

Belirttiğim linkte bu farklılıkları ve hataları anlatıyorum: https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/02/evrenin-yaratls.html